This PDF you are browsing now is a digitized copy of rare books and manuscripts from the Jnanayogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Center Library located in Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek, Maharashtra.

KKSU University (1997- Present) in Ramtek, Maharashtra is an institution dedicated to the advanced learning of Sanskrit.
The University Collection is offered freely to the Community of Scholars with the intent to promote Sanskrit Learning.

Website
https://kksu.co.in/

Digitization was executed by NMM

https://www.namami.gov.in/

Sincerely,

Prof. Shrinivasa Varkhedi
Hon'ble Vice-Chancellor

Dr. Deepak Kapade
Librarian

Digital Uploaded by eGangotri Digital Preservation Trust, New Delhi
https://egangotri.wordpress.com/

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय रामटेक

हस्तलिखित संग्रह

दाखल.क्र. M-2850 विषय धर्मशास्त्र

नाव श्रीमद् भागवत महात्म्य

लेखक/लिपीकार

पृष्ठ 10 काळ पुर्ण/ अपुर्ण

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

अथश्रीमद्भागवतमाहात्म्यंप्रारभ्यते

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

भा.मा. श्रीगणेशायनमः श्रीसरस्वत्यैनमः श्रीगुरुभ्योनमः यंप्रव्रजंतमनुपेतमपेतकृत्यंद्वैपायनोविरहकातरआजुहाव पुत्रे अ.
१ तितन्मयतयातरवोऽभिनेदुस्तंसर्वभूतहृदयंमुनिमानतोऽस्मि १ नैमिषेसूतमासीनमभिवाद्यमहामतिम् कथामृतरसास्वादकुशलः १
शौनकोऽब्रवीत् २ शौनकउवाच अज्ञानध्वांतविध्वंसकोटिसूर्यसमप्रभ सूताख्याहिकथासारंममकर्णरसायनम् ३
भक्तिज्ञानविरागाप्तविवेकोवर्द्धतेकथम् मायामोहनिरासश्चवैष्णवैःक्रियतेकथम् ४ इहघोरेकलौप्रायोजीवश्चासुरतांगतः क्लेशाक्रांत
स्यतस्यैवशोधनेकिंपरायणम् ५ श्रेयसांयद्भवेच्छ्रेयःपावनानांचपावनम् कृष्णप्राप्तिकरंशश्वत्तत्साधनंतद्वदाधुना ६ चिंतामणिर्लो
कसुखंसुरेंद्रःस्वर्गसंपदम् प्रयच्छतिगुरुःप्रीतोवैकुंठंयोगिदुर्लभम् ७ सूतउवाच प्रीतिःशौनकचित्तेतेयतोवच्मिवि
चार्यच सर्वसिद्धांतनिष्पन्नंसंसारभयनाशनम् ८ भक्त्योघवर्द्धनंयच्चकृष्णसंतोषहेतुकम् तदहंतेऽभिधास्यामिसावधानतया
शृणु ९ कालव्यालमुखग्रासत्रासनिर्नाशहेतवे श्रीमद्भागवतंशास्त्रंकलौकीरेणभाषितम् १० एतस्मादपरंकिंचिन्मनःशुद्ध्यैनवि
द्यते जन्मांतरेभवेत्पुण्यंतदाभागवतंलभेत् ११ परीक्षितेकथांवक्तुंसभायांसंस्थितेशुके सुधाकुंभंगृहीत्वैवदेवास्तत्रसमागमन् १२
शुकंनत्वावदन्सर्वेस्वकार्यकुशलाःसुराः कथासुधांप्रयच्छस्वगृहीत्वैवसुधामिमाम् १३ एवंविनिमयेजातेसुधाराज्ञाप्रपीयताम्
प्रपास्यामोवयंसर्वेश्रीमद्भागवतामृतम् १४ क्वसुधाक्वकथालोकेक्वकाचःक्वमणिर्महान् ब्रह्मरातोविचार्येतितदादेवाञ्जहासह
१५ अभक्तांस्तांश्चविज्ञायनददौसकथामृतम् श्रीमद्भागवतीवार्त्तासुराणामपिदुर्लभा १६ राज्ञोमोक्षंतथावीक्ष्यपुराधाताऽपिवि
स्मितः सत्यलोकेतुलांबध्वाऽतोलयत्साधनान्यजः १७ लघून्यन्यानिजातानिगौरवेणइदंमहत् तदाऋषिगणाःसर्वेविस्मयंपर
मंययुः १८ मेनिरेभगवद्रूपंशास्त्रंभागवतंक्षितौ पठनाच्छ्रवणात्सद्योवैकुंठफलदायकम् १९ सप्ताहश्रवणेनैवसर्वथामुक्तिदायक
म् सनकाद्यैःपुरा प्रोक्तंनारदायदयापरैः २० यद्यपिब्रह्मसंबंधाच्छ्रुतमेतत्सुरर्षिणा सप्ताहश्रवणविधिःकुमारैस्तस्यभाषितः
२१ शौनकउवाच लोकविग्रहयुक्तस्यनारदस्यास्थिरस्यच विधिश्रवेकुतःप्रीतिःसंयोगःकुत्रतैःसह २२ सूत
उवाच अत्रतेकीर्त्तयिष्यामिभक्तियुक्तंकथानकम् शुकेनममयत्प्रोक्तंरहःशिष्यंविचार्यच २३ एकदातुविशालायांचत्वारो
ऋषयोऽमलाः सत्संगार्थंसमायाताददृशुस्तत्रनारदम् २४ कुमाराऊचुः कथंब्रह्मन्दीनमुखःकुतश्चिंतापरोभवान् त्व
रितंगम्यतेकुत्रकुतश्चागमनंतव २५ इदानींशून्यचित्तोऽसिगतवित्तोयथाजनः तवेदंमुक्तसंगस्यनोचितंवदकारणम् २६ नारदउवा
च अहंतुपृथिवींयातोज्ञात्वासर्वोत्तमामिति पुष्करंचप्रयागंचकाशींगोदावरींतथा २७ हरिक्षेत्रंकुरुक्षेत्रंश्रीरंगंसेतुबंधनम् एवमा १
दिषुतीर्थेषुभ्रममाणइतस्ततः २८ नापश्यंकुत्रचिच्छर्मप्रमनःसंतोषकारकम् कलिनाधर्ममित्रेणधरेयंबा[illegible]धिताधुना २९ सत्यंनास्तितपःशौ

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

चंद्यादानंनविद्यते उदरंभरिणोजीवावस्मकाकृतभाषिणः ३० मंदाःसुमंदमतयोमंदभाग्याह्युपद्रुताः पाखंडनिरताःसंतोविरक्ताःसपरि
ग्रहाः ३१ तरुणीप्रभुतागेहेश्यालकोबुद्धिदायकः कन्याविक्रयिणोलोभाद्दंपतीनांचकल्कनम् ३२ आश्रमायवनैरुद्धास्तीर्थानिसरित
स्तथा देवतायतनान्यत्रदुष्टैर्नष्टानिभूरिशः ३३ नयोगीनैवसिद्धोवानज्ञानीसत्क्रियोनरः कलिदावानलेनाद्यसाधनंभस्मतांगतम् ३४
अट्टशूलाजनपदाःशिवशूलाद्विजातयः कामिन्यःकेशशूलिन्यःसंभवंतिकलाविह ३५ एवंपश्यन्कलेर्दोषान्पर्यटन्नवनीमहम् यामु
नंतटमापन्नोयत्रलीलाहरेरभूत् ३६ तत्राश्चर्यंमयादृष्टंश्रूयतांतन्मुनीश्वराः एकातुतरुणीतत्रनिषण्णाखिन्नमानसा ३७ द्वौवृद्धौपति
तौपार्श्वेनिःश्वसंतावचेतनौ शुश्रूषंतीप्रबोधंतीरुदतीचतयोःपुरः ३८ दशदिक्षुनिरीक्षंतीरक्षितारंनिजवपुः वीज्यमानाशतस्त्रीभिर्बो
ध्यमानामुहुर्मुहुः ३९ दृष्ट्वादूरागतःसोऽहंकौतुकेनतदंतिकम् मांदृष्ट्वाचोत्थिताबालाविह्वलाचाब्रवीद्वचः ४० बालोवाच भो
भोसाधोक्षणंतिष्ठमच्चिंतामपिनाशय दर्शनंतवलोकस्यसर्वथाऽघहरंपरम् ४१ बहुधातववाक्येनदुःखशांतिर्भविष्यति यदाभाग्यंभवे
द्भूरिभवतोदर्शनंतदा ४२ नारदउवाच काऽसित्वंकाविमौचेमानार्यःकाःपद्मलोचना वदद्देविसविस्तारंस्वस्यदुःखस्यकारणम्
४३ बालोवाच अहंभक्तिरितिख्याताइमौमेतनयौमतौ ज्ञानवैराग्यनामानौकालयोगेनजर्जरौ ४४ गंगाद्याःसरितश्चेमामत्सेवार्थं
समागताः तथापिनचमेश्रेयःसेवितायाःसुरैरपि ४५ इदानींशृणुमद्वार्तांसचित्तस्त्वंतपोधन वार्तामेवितताप्यस्तितांश्रुत्वासुखमावह
४६ उत्पन्नाद्रविडेसाऽहंवृद्धिंकर्नाटकेगता क्वचित्क्वचिन्महाराष्ट्रेगुर्जरेजीर्णतांगता ४७ तत्रघोरकलेर्योगात्पाखंडैःखंडितांगका
दुर्बलाऽहंचिरंजाताःपुत्राभ्यांसहमंदताम् ४८ वृंदावनंपुनःप्राप्यनवीनेवसुरूपिणी जाताहंयुवतीसम्यक्प्रेष्ठरूपातुसांप्रतम् ४९
इमौतुशयितावत्रसुतौमेक्लिश्यतःश्रमात् इदंस्थानंपरित्यज्यविदेशंगम्यतेमया ५० जरठत्वसमायातौतेनदुःखेनदुःखिता साऽहं
तुतरुणीकस्मात्सुतौवृद्धाविमौकुतः ५१ त्रयाणांसहचारित्वाद्विपरीत्यंकुतःस्थितम् घटतेजरठामातातरुणौतनयाविति ५२ अतः
शोचामिचात्मानंविस्मयाविष्टमानसा वदयोगनिधेधीमन्कारणंचात्रकिंभवेत् ५३ नारदउवाच ज्ञानेनात्मनिपश्यामिसर्व
मेतत्तवानघे नविषादस्त्वयाकार्योहरिःशंकरिष्यति ५४ सूतउवाच क्षणमात्रेणतज्ज्ञात्वावाक्यमूचेमुनीश्वरः नार
दउवाच शृणुष्वावहिताबालेयुगोऽयंदारुणःकलिः ५५ तेनलुप्तःसदाचारोयोगमार्गस्तपांसिच जनाअघासुरायंतेशाठ्य
दुष्कर्मकारिणः ५६ इहसंतोविषीदंतिप्रहृष्यंतिह्यसाधवः धत्तेधैर्यंतुयोधीमान्सधीरःपंडितोऽथवा ५७ अस्पृश्यानवलोक्यंयंशे
षभारकरीधरा वर्षेवर्षेक्रमाज्जातामंगलंनापिदृश्यते ५८ नत्वामपिसुतैःसाकंकोऽपिपश्यतिसांप्रतम् उपेक्षितानुरागांधैर्ज
पंचत्रिंशच्छ्लोकलापनश्लोकः अट्टमन्नंशिवोवेदःशूलोविक्रयउच्यते केशोभगमितिप्रोक्तमृषिभिस्तत्त्वदर्शिभिः १

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

भा·मा र्जरत्वेनसंस्थिता ५९ वृंदावनस्यसंयोगात्पुनस्त्वंतरुणीनवा धन्यंवृंदावनंतेनभक्तिर्नृत्यतियत्रच ६० अत्रेमौग्राहकाभावान्न अ·
२ जरामपिमुंचतः किंचिदात्मसुखेनेहप्रसुप्तिर्मन्यतेनयोः ६१ श्रीभक्तिरुवाच कथंपरीक्षिताराज्ञास्थापितोह्यशुचिः १
कलिः प्रवृत्तेतुकलौसर्वसारःकुत्रगतोमहान् ६२ करुणापरेणहरिणाप्यधर्मःकथमीक्ष्यते इमंमेसंशयंछिंधित्वद्वाचास्मिसुखिता
स्म्यहम् ६३ नारदउवाच यदिपृष्टस्त्वयाबालेप्रेमतःश्रवणंकुरु सर्वंवक्ष्यामितेभद्रेकश्मलंतेगमिष्यति ६४ यदामुकुंदो
भगवान्क्ष्मांत्यक्त्वास्वपदंगतः तद्दिनात्कलिरायातःसर्वसाधनबाधकः ६५ दृष्टोदिग्विजयेराज्ञादीनवच्छरणंगतः नमयामा
रणीयोऽयंसारंगइवसारभुक् ६६ यत्फलंनास्तितपसानयोगेनसमाधिना तत्फलंलभतेसम्यक्कलौकेशवकीर्तनात् ६७ एकाका
रंकलिंदृष्ट्वासारवत्सारनीरसम् विष्णुरातःस्थापितवान्कलिजानांसुखायच ६८ कुकर्माचरणात्सारःसर्वतोनिर्गतोऽधुना प
दार्थाःसंस्थिताभूमौबीजहीनास्तुषायथा ६९ विप्रैर्भागवतीवार्तागेहेगेहेजनेजने कारिताकणलोभेनकथासारस्ततोगतः ७०
अत्युग्रभूरिकर्माणोनास्तिकारौरवाजनाः तेऽपितिष्ठंतितीर्थेषुतीर्थसारस्ततोगतः ७१ कामक्रोधमहालोभतृष्णाव्याकुलचेत
सः तेऽपितिष्ठंतितपसितपःसारस्ततोगतः ७२ मनसश्चाजयाल्लोभाद्दंभात्पाखंडसंश्रयात् शास्त्रानभ्यसनाच्चैवध्यानयो
गफलंगतम् ७३ पंडितास्तुकलत्रेणरमंतेमहिषाइव पुत्रस्योत्पादनेदक्षाअदक्षामुक्तिसाधने ७४ नहिवैष्णवताकुत्रसंप्रदा
यपुरःसरा एवंप्रलयतांप्राप्तोवस्तुसारःस्थलेस्थले ७५ अयंतुयुगधर्मोहिवर्ततेकस्यदूषणम् अतस्तुपुंडरीकाक्षःसहतेनिकटे
स्थितः ७६ सूतउवाच इतितद्वचनंश्रुत्वाविस्मयंपरमंगता भक्तिरूचेवचोभूयःश्रूयतांतच्चशौनक ७७ श्री
भक्तिरुवाच सुरर्षेत्वंचधन्योऽसिमद्भाग्येनसमागतः साधूनांदर्शनंलोकेसर्वसिद्धिकरंपरम् ७८ जयतिजयतिमाया
पस्यकायाधवस्तेवचनरचनमेकंकेवलंचाकलय्य ध्रुवपदमपियातोयत्कृपातोध्रुवोऽयंसकलकुशलपात्रंब्रह्मपुत्रंनतोऽस्मि ७९
इतिश्रीपद्मपुराणेउत्तरखंडेश्रीभागवतमाहात्म्येभक्तिनारदसमागमोनामप्रथमोऽध्यायः १ नारदउवाच वृथाखेदायसे
बालेअहोचिंतातुराकथम् श्रीकृष्णचरणांभोजंस्मरदुःखंगमिष्यति १ द्रौपदीचपरित्रातायेनकौरवकश्मलात् पालितागोपसुंद
र्यःसकृष्णःक्वापिनोगतः २ त्वंतुभक्तेप्रियातस्यसततंप्राणतोऽधिका त्वयाहूतस्तुभगवान्यातिनीचगृहेष्वपि ३ सत्यादित्रियुगेबो
धवैराग्यौमुक्तिसाधकौ कलौतुकेवलंभक्तिर्ब्रह्मसायुज्यकारिणी ४ इतिनिश्चित्यचिद्रूपःसद्रूपांत्वांससर्जह परमानंदचिन्मूर्तिः
सुंदरींकृष्णवल्लभाम् ५ बध्वांजलिंत्वयापृष्टंकिंकरोमीतिचैकदा त्वांतदाज्ञापयत्कृष्णोमद्भक्तान्पोषयेतिच ६ अंगीकृतंत्वयातद्वैप्र २
सन्नोभूद्धरिस्तदा मुक्तिंदासींददौतुभ्यंज्ञानवैराग्यकाविमौ ७ पोषणंस्वेनरूपेणवैकुंठेत्वंकरोषिच भूमौभक्तिविपोषायछायारू

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

पंत्वयाकृतम् ८ मुक्तिंज्ञानंविरक्तिंचसहकृत्वागताभुवि कृतादिद्वापरस्यांतंमहानंदेनसंस्थिता ९ कलौमुक्तिःक्षयंप्राप्तापाखंडाम
यपीडिता त्वदाज्ञयागताशीघ्रंवैकुंठंपुनरेवसा १० स्मृतात्वयापिचात्रैवमुक्तिरायातियातिच पुत्रीकृत्यत्वयेमौचपार्श्वेस्वस्यैवरक्षि
तौ ११ उपेक्षातःकलौमंदौवृद्धौजातौसुतौतव तथापिचिंतांमुंचत्वमुपायंचिंतयाम्यहम् १२ कलिनासदृशःकोऽपियुगोनास्तिवरा
नने तस्मिंस्त्वांस्थापयिष्यामिगेहेगेहेजनेजने १३ अन्यधर्मान्तिरस्कृत्यपुरस्कृत्यमहोत्सवान् तदानाहंहरेर्दासोलोकेत्वांनप्रव
र्तये १४ तदन्विताश्चयेजीवाभविष्यंतिकलाविह पापिनोऽपिगमिष्यंतिनिर्भयाःकृष्णमंदिरम् १५ येषांचित्तेवसेद्भक्तिःसर्वदा
प्रेमरूपिणी नतेपश्यंतिकीनाशंस्वप्नेप्यमलमूर्त्तयः १६ नप्रेतोनपिशाचोवाराक्षसोवाऽसुरोऽपिवा भक्तियुक्तमनस्कानांस्पर्शनेन
प्रभुर्भवेत् १७ नतपोभिर्नवेदैश्चनज्ञानेनापिकर्मणा हरिर्हिसाध्यतेभक्त्याप्रमाणंतत्रगोपिकाः १८ नृणांजन्मसहस्रेणभक्तौप्रीति
र्हिजायते कलौभक्तिःकलौभक्तिर्भक्त्याकृष्णःपुरःस्थितः १९ भक्तिद्रोहकरायेचतेसीदंतिजगत्त्रये दुर्वासादुःखमापन्नःपुराभक्तवि
निंदकः २० अलंव्रतैरलंतीर्थैरलंयोगैरलंमखैः अलंज्ञानकथाऽलापैर्भक्तिरेकैवमुक्तिदा २१ सूतउवाच इतिनारदनिर्णीतं
स्वमाहात्म्यंनिशम्यसा सर्वांगपुष्टिसंयुक्तानारदंवाक्यमब्रवीत् २२ श्रीभक्तिरुवाच अहोनारदधन्योऽसिप्रीतिस्तेमयिनि
श्चला नकदाचिद्विमुंचामिचित्तेस्थास्यामिसर्वदा २३ कृपालुनात्वयासाधोमद्बाधाध्वंसिताक्षणात् पुत्रयोश्चेतनानास्तिततोबोधय
बोधय २४ सूतउवाच तस्यावचःसमाकर्ण्यकारुण्यंनारदोगतः तयोर्बोधनमारेभेकराग्रेणविमर्दयन् २५ मुखंसंयोज्यकर्णां
तेशब्दमुच्चैःसमुच्चरन् ज्ञानप्रबुध्यतांशीघ्रंरेवैराग्यप्रबुध्यताम् २६ वेदवेदांतघोषैश्चगीतापाठैर्मुहुर्मुहुः बोध्यमानौतदातेनकथं
चिच्चोत्थितौबलात् २७ नेत्रैरनवलोकंतौजृंभंतौसालसावुभौ बकवत्पलितौप्रायःशुष्ककाष्ठसमांगकौ २८ क्षुत्क्षामौतौनिरीक्ष्यैव
पुनःस्वापपरायणौ ऋषिश्चिंतापरोजातःकिंविधेयमयेतिच २९ अहोनिद्राकथंयातिवृद्धत्वंचमहत्तरम् चिंतयन्नितिगोविंदंस्मारया
मासभार्गव ३० व्योमवाणीतदैवाभून्माऋषेखिद्यतामिति उद्यमःसफलस्तेतुभविष्यतिनसंशयः ३१ एतदर्थंतुसत्कर्मसुरर्षेत्वंस
माचर तत्तेकर्माभिधास्यंतिसाधवःसाधुभूषणाः ३२ सत्कर्मणिकृतेतस्मिन्सनिद्रावृद्धताऽनयोः गमिष्यतिक्षणाद्भक्तिःसर्वतःप्रस
रिष्यति ३३ इत्याकाशवचःस्पष्टंतत्सर्वैरपिविश्रुतम् नारदोविस्मयंलेभेनेदंज्ञातमितिब्रुवन् ३४ नारदउवाच अनयाऽ
काशवाण्याऽपिगोप्यत्वेननिरूपितम् किंवातत्साधनंकार्यंयेनकार्यंभवेत्तयोः ३५ क्वभविष्यंतिसंतस्तेकथंदास्यंतिसाधनम् मयाऽ
त्रकिंप्रकर्त्तव्यंयदुक्तंव्योमभाषया ३६ सूतउवाच तत्रतावपिसंस्थाप्यनिर्गतोनारदोमुनिः तीर्थंतीर्थंविनिष्क्रम्यपृच्छन्मा
र्गेमुनीश्वरान् ३७ वृत्तांतःश्रूयतेसर्वैःकिंचिन्निश्चित्यनोच्यते असाध्यंकेचनप्रोचुर्दुर्ज्ञेयमितिचापरे ३८ मूकीभूतास्तथाऽन्ये

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

तुकियंतरूकपलायिताः हाहाकारोमहानासीत्त्रैलोक्येविस्मयावहः ३९ वेदवेदांतघोषैश्चगीतापाठैर्विबोधितम् भक्तिज्ञानविरागानां
नोदतिष्ठत्त्रिकंयदा ४० उपायोनापरोऽस्तीतिकर्णेकर्णेजपन्जनाः योगिनानारदेनापिस्वयंनज्ञायतेतुयत् ४१ तत्कथंशक्यतेवक्तुमित्त
रैरिहमानुषैः एवमृषिगणैःपृष्टैर्निर्णीयोक्तंदुरासदम् ४२ ततश्चिंतातुरासोऽथबदरीवनमागतः तपश्चरामिचात्रेतितदर्थंकृतनिश्चयः
४३ तावद्ददर्शपुरतःसनकादीन्मुनीश्वरान् कोटिसूर्यसमाभासानुवाचमुनिसत्तमः ४४ नारदउवाच इदानींभूरिभाग्येनभवद्भिः
संगमःस्थितः कुमाराबदताशीघ्रंकृपांकृत्वाममोपरि ४५ भवंतोयोगिनःसर्वेबुद्धिमंतोबहुश्रुताः पंचहायनसंयुक्ताःपूर्वेषामपिपूर्वजाः
४६ सदावैकुंठनिलयाहरिकीर्त्तनतत्पराः लीलामृतरसोन्मत्ताःकथामात्रैकजीविनः ४७ हरिःशरणमेवंहिनित्यंयेषांमुखेवचः अतःका
लसमादिष्टाजरायुष्मान्नबाधते ४८ येषांभ्रूभंगमात्रेणद्वारपालौहरेःपुरा भूमौनिपतितौसद्योयत्कृपातःपरंगतौ ४९ अहोभाग्य
स्ययोगेनदर्शनंभवतामिह अनुग्रहस्तुकर्त्तव्योमयिदीनेदयापरैः ५० अशरीरगिरोक्तंयत्तत्किंसाधनमुच्यताम् अनुष्ठेयंकथंतावत्प्र
ब्रुवंतुसविस्तरम् ५१ भक्तिज्ञानविरागानांसुखमुत्पद्यतेकथम् स्थापनंसर्ववर्णेषुप्रेमपूर्वंप्रयत्नतः ५२ कुमाराऊचुः
माचिंतांकुरुदेवर्षेहर्षंचित्तेसमावह उपायःसुखसाध्योऽत्रवर्त्ततेपूर्वएवहि ५३ अहोनारदधन्योऽसिविरक्तानांशिरोमणिः सदाश्री
कृष्णदासानामग्रणीर्योगभास्करः ५४ त्वयिचित्रंनमंतव्यंभक्त्यर्थमनुवर्त्तिनि घटतेकृष्णदासस्यभक्तेःस्थापनतासदा ५५ ऋषिभिर्ब
हवोलोकेपंथानःप्रकटीकृताः श्रमसाध्याश्चतेसर्वेप्रायःस्वर्गफलप्रदाः ५६ वैकुंठसाधकःपंथाःसतुगोप्योहिवर्त्तते तस्योपदेष्टापुरुषः
प्रायोभाग्येनलभ्यते ५७ सत्कर्मतवनिर्दिष्टंव्योमवाचातुयत्पुरा तदुच्यतेशृणुष्वाद्यस्थिरचित्तःप्रसन्नधीः ५८ द्रव्ययज्ञास्तपोय
ज्ञायोगयज्ञास्तथापरे स्वाध्यायज्ञानयज्ञाश्चतेतुकर्मविसूचकाः ५९ सत्कर्मसूचकोनूनंज्ञानयज्ञःस्मृतोबुधैः श्रीमद्भागवतालापः
सतुगीतःशुकादिभिः ६० भक्तिज्ञानविरागाणांतद्घोषेणबलंमहत् व्रजिष्यतिद्वयोःकष्टंसुखंभक्तेर्भविष्यति ६१ प्रलयंहिगमिष्यं
तिश्रीमद्भागवतध्वनेः कलिदोषाइमेसर्वेसिंहशब्दाद्वृकाइव ६२ ज्ञानवैराग्यसंयुक्ताभक्तिःप्रेमरसावहा प्रतिगेहंप्रतिजनंततःक्रीडां
करिष्यति ६३ नारदउवाच वेदवेदांतघोषैश्चगीतापाठैःप्रबोधितम् भक्तिज्ञानविरागाणांनोदतिष्ठत्त्रिकंयदा ६४ श्रीम
द्भागवतालापात्तत्कथंबोधमेष्यति तत्कथासुतुवेदार्थःश्लोकेश्लोकेपदेपदे ६५ छिंदंतुसंशयंह्येनंभवंतोमोघदर्शनाः विलंबोनात्रक
र्त्तव्यःशरणागतवत्सलाः ६६ कुमाराऊचुः वेदोपनिषदांसाराज्जाताभागवतीकथा अत्युत्तमाततोभातिपृथग्भूताफलो
न्नतिः ६७ आमूलाग्ररसस्तिष्ठन्नास्तेनस्वाद्यतेयथा संभूयसपृथग्भूतःफलेविश्वमनोहरः ६८ यथादुग्धेस्थितंसर्पिर्नस्वादायोप ३
कल्पते पृथग्भूतंहितद्दिव्यंदेवानांरसवर्द्धनम् ६९ इक्षूणामपिमध्यांतंशर्कराव्याप्यतिष्ठति पृथग्भूताचसामिष्टातथाभागवतीक

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

था ७० इदंभागवतंनामपुराणंब्रह्मसंमितम् भक्तिज्ञानविरागानांस्थापनायप्रकाशितम् ७१ वेदांतवेदसुस्नातेगीतायाअपिकर्त्तरि
परितापवतिव्यासेमुह्यत्यज्ञानसागरे ७२ तदात्वयापुराप्रोक्तंचतुःश्लोकसमन्वितम् तदीयश्रवणात्सद्योनिर्बाधोबादरायणः ७३ त
त्रतेविस्मयःकेनयतःप्रश्नकरोभवान् श्रीमद्भागवतंप्रावेशोकदुःखविनाशनम् ७४ नारदउवाच यद्दर्शनंचविनिहत्यशुभा
निसद्यःश्रेयस्तनोतिभवदुःखदवार्दितानाम् निःशेषशेषमुखगीतकथैकपानाःप्रेमप्रकाशकृतयेशरणंगतोऽस्मि ७५ भाग्योदयेनबहु
जन्मसमार्जितेनसत्संगमंचलभतेपुरुषोयदावै अज्ञानहेतुकृतमोहमदांधकारनाशंविधायहिसदोदयतेविवेकः ७६ इतिश्रीपद्मे
पुराणेउत्तरखंडेश्रीभागवतमाहात्म्येकुमारनारदसंवादोनामद्वितीयोऽध्यायः २ नारदउवाच ज्ञानयज्ञंकरिष्यामिशुक
शास्त्रकथोज्ज्वलम् भक्तिज्ञानविरागाणांस्थापनार्थंप्रयत्नतः १ यत्रकार्योमहायज्ञःस्थलंतद्वाच्यतामिह महिमाशुकशास्त्रस्यवक्त
व्योवेदपारगैः २ कियद्भिर्दिवसैःश्राव्याश्रीमद्भागवतीकथा कोविधिस्तत्रकर्तव्योममेदंवदतामितः ३ कुमाराऊचुः शृणुना
रदवक्ष्यामोविनम्रायविवेकिने गंगाद्वारसमीपेतुतटमानंदनामकम् ४ नानाऋषिगणैर्जुष्टंदेवसिद्धनिषेवितम् नानातरुलताकी
र्णंनवकोमलवालुकम् ५ रम्यमेकांतदेशस्थंहैमपद्मसुशोभितम् यत्समीपस्थजीवानांवैरंचेतसिनस्थितम् ६ ज्ञानयज्ञस्त्वयात
त्रकर्तव्योह्यप्रयत्नतः अपूर्वारसरूपाचकथातत्रभविष्यति ७ पुरस्थंनिर्बलंचैवजराजीर्णकलेवरम् तद्द्वयंचपुरस्कृत्यभक्तिस्तत्र
गमिष्यति ८ यत्रभागवतीवार्त्तातत्रभक्त्यादिकंव्रजेत् कथाशब्दंसमाकर्ण्यतत्त्रिकंतरुणायते ९ सूतउवाच एवमु
क्त्वाकुमारास्तेनारदेनसमंततः गंगातटंसमाजग्मुःकथापानायसत्वराः १० यदायातास्तटंतेतुतदाकोलाहलोऽप्यभूत् भूर्लोकेदे
वलोकेचब्रह्मलोकेतथैवच ११ श्रीभागवतपीयूषपानायरसलंपटाः धावंतोप्याययुःसर्वेप्रथमंयेचवैष्णवाः १२ भृगुर्वसिष्ठश्च्यवन
श्चगौतमोमेधातिथिर्देवलदेवरातौ रामस्तथागाधिसुतश्चशाकलोमृकंडपुत्रोऽत्रिजपिप्पलादौ १३ योगेश्वराव्यासपराशरौचछा
याशुकोजाजलिजह्नुमुख्याः सर्वेऽप्यमीमुनिगणाःसहपुत्रशिष्याःस्वस्त्रीभिराययुरतिप्रणयेनयुक्ताः १४ वेदांतानिचवेदाश्चमं
त्रास्तंत्राःसमूर्त्तयः दशसप्तपुराणानिषट्शास्त्राणितथाययुः १५ गंगाद्याःसरितस्तत्रपुष्करादिसरांसिच क्षेत्राणिचदिशःस
र्वादंडकादिवनानिच १६ नगादयोययुस्तत्रदेवगंधर्वकिन्नराः गुरुत्वात्तत्रनायातान्भृगुःसंबोध्यचानयत् १७ दीक्षितानारदेना
थदत्तमासनमुत्तमम् कुमारावंदिताःसर्वैर्निषेदुःकृष्णतत्पराः १८ वैष्णवाश्चविरक्ताश्चन्यासिनोब्रह्मचारिणः मुखभागेस्थि
तास्तेचतदग्रेनारदःस्थितः १९ एकभागेऋषिगणास्तदन्यत्रदिवौकसः वेदोपनिषदोन्यत्रतीर्थान्यत्रस्त्रियोऽन्यतः २० जयशब्दो
नमःशब्दःशंखशब्दस्तथैवच चूर्णलाजाप्रसूनानांनिक्षेपःसुमहानभूत् २१ विमानानिसमारुह्यकियंतोदेवनायकाः कल्पवृक्ष

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

प्रसूनानांसर्वेक्तित्रसमाकिरन् २२ सूतउवाच एवंतेष्वेकचित्तेषुश्रीमद्भागवतस्यच माहात्म्यमूचिरेस्पष्टंनारदायमहात्म
ने २३ कुमाराऊचुः अथतेसंप्रवक्ष्यामोमहिमाशुकशास्त्रजः यस्यश्रवणमात्रेणमुक्तिःकरतलेस्थिता २४ सदासेव्या
सदासेव्याश्रीमद्भागवतीकथा यस्याःश्रवणमात्रेणहरिश्चित्तंसमाश्रयेत् २५ ग्रंथोऽष्टादशसाहस्रोद्वादशस्कंधसंमितः परीक्षि
च्छुकसंवादःशृणुभागवतंचतत् २६ तावत्संसारचक्रेऽस्मिन्भ्रमतेज्ञानतःपुमान् यावत्कर्णगतानास्तिशुकशास्त्रकथाक्षणम्
२७ किंश्रुतैर्बहुभिःशास्त्रैःपुराणैश्चभ्रमावहैः एकंभागवतंशास्त्रंमुक्तिदानेनगर्जति २८ कथाभागवतस्यापिनित्यंभवतियद्गृहे
तद्गृहंतीर्थरूपंहिवसतांपापनाशनम् २९ अश्वमेधसहस्राणिवाजपेयशतानिच शुकशास्त्रकथायाश्चकलांनार्हंतिषोडशीं
म् ३० तावत्पापानिदेहेऽस्मिन्निवसंतितपोधनाः यावन्नश्रूयतेसम्यक्श्रीमद्भागवतंनरैः ३१ नगंगानगयाकाशीपुष्करंनप्रयाग
कम् शुकशास्त्रकथायाश्चफलेनसमतांनयेत् ३२ श्लोकार्द्धंश्लोकपादंवानित्यंभागवतोद्भवम् पठस्वस्वमुखेनैवयदीच्छसिपरां
गतिम् ३३ वेदादिर्वेदमाताचपौरुषंसूक्तमेवच त्रयीभागवतंचैवद्वादशाक्षरएवच ३४ द्वादशात्माप्रयागश्चकालःसंवत्सरात्म
कः ब्राह्मणाश्चाग्निहोत्रंचसुरभिर्द्वादशीतथा ३५ तुलसीचवसंतश्चपुरुषोत्तमएवच एतेषांतत्वतःप्राज्ञैर्नपृथग्भावइष्यते
३६ यश्चभागवतंशास्त्रंवाचयेदर्थतोऽनिशम् जन्मकोटिकृतंपापंनश्यतेनात्रसंशयः ३७ श्लोकार्द्धंश्लोकपादंवापठेद्भागवतंच
यः नित्यंपुण्यमवाप्नोतिराजसूयाश्वमेधयोः ३८ उक्तंभागवतंनित्यंकृतंचहरिचिंतनम् तुलसीपोषणंचैवधेनूनांसेवनंसमम् ३९
अंतकालेतुयेनैवश्रूयतेशुकशास्त्रवाक् प्रीत्यातस्यैववैकुंठंगोविंदोऽपिप्रयच्छति ४० हेमसिंहयुतंचैतद्वैष्णवायददातिच कृष्णे
नसहसायुज्यंसपुमान्लभतेध्रुवम् ४१ आजन्ममात्रमपियेनशठेनकिंचिच्चित्तंविधायशुकशास्त्रकथानपीता चांडालवच्चखरव
द्बततेननीतंमिथ्यास्वजन्मजननीजनिदुःखभाजा ४२ जीवच्छवोनिगदितःसतुपापकर्मायेनश्रुतंशुककथावचनंनकिंचित् धि
क्तंनरंपशुसमंभुविभाररूपमेवंवदंतिदिविदेवसरोजमुख्याः ४३ दुर्लभैवकथालोकेश्रीमद्भागवतोद्भवा कोटिजन्मसमुत्थेनपुण्येनैव
तुलभ्यते ४४ तेनयोगनिधेधीमन्श्रोतव्यासाप्रयत्नतः दिनानांनियमोनास्तिसर्वदाश्रवणंमतम् ४५ सत्येनब्रह्मचर्येणसर्व
दाश्रवणंमतम् अशक्यत्वात्कलौबोध्योविशेषोऽत्रशुकाज्ञया ४६ मनोवृत्तिजयश्चैवनियमाचरणंतथा दीक्षांकर्त्तुमशक्यत्वा
त्सप्ताहश्रवणंमतम् ४७ श्रद्धातःश्रवणेनित्यंमाघेतावद्धियत्फलम् तत्फलंशुकदेवेनसप्ताहश्रवणेकृतम् ४८ मनसश्चाज
याद्रोगात्पुंसांचैवायुषःक्षयात् कलेर्दोषबहुत्वाच्चसप्ताहश्रवणंमतम् ४९ यत्फलंनास्तितपसानयोगेनसमाधिना अनायासेनत
त्सर्वंसप्ताहश्रवणेलभेत् ५० यज्ञाद्गर्जतिसप्ताहःसप्ताहोगर्जतिव्रतात् तपसोगर्जतिप्रोच्चैस्तीर्थान्नित्यंहिगर्जति ५१ योगा

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

द्गर्जतिसप्ताहोध्यानाज्ज्ञानाच्चगर्जति किंब्रूमोगर्जनंतस्यरेरेगर्जतिगर्जति ५२ शौनकउवाच साश्चर्यमेतत्कथितंकथानकं
ज्ञानादिधर्मान्विगणय्यसांप्रतम् निःश्रेयसेभागवतंपुराणंजातंकुतोयोगविदादिसूचकम् ५३ सूतउवाच यदाकृष्णोधि
रात्यक्त्वास्वपदंगंतुमुद्यतः एकादशंपरिश्रुत्याप्युद्धवोवाक्यमब्रवीत ५४ उद्धवउवाच त्वंतुयास्यसिगोविंदभक्तकार्यंवि
धायच मच्चित्तेमहतीचिंतातांश्रुत्वासुखमावह ५५ आगतोऽयंकलिर्घोरोभविष्यंतिपुनःखलाः तत्संगेनैवसंतोऽपिगमिष्यंत्यु
ग्रतांयदा ५६ तदाभारवतीभूमिर्गोरूपेयंकमाश्रयेत् अन्योनदृश्यतेत्रातात्वत्तःकमललोचन ५७ अतःसत्सुदयांकृत्वाभक्त
वत्सलमाव्रज भक्तार्थंसगुणोजातोनिराकारोपिचिन्मयः ५८ त्वद्वियोगेनतेभक्ताःकथंस्थास्यंतिभूतले निर्गुणोपासनेकष्टमतःकिं
चिद्विचारय ५९ इत्युद्धववचःश्रुत्वाप्रभासेचिंतयद्धरिः भक्तावलंबनार्थायकिंविधेयंमयेतिच ६० स्वकीयंयद्भवेत्तेजस्तच्चभागव
तेऽदधात् तिरोधायप्रविष्टोऽयंश्रीमद्भागवतार्णवम् ६१ तेनेयंवाङ्मयीमूर्तिःप्रत्यक्षावर्त्ततेहरेः सेवनाच्छ्रवणात्पाठाद्दर्शना
त्पापनाशिनी ६२ सप्ताहश्रवणंतेनसर्वेभ्योऽप्यधिकंकृतम् साधनानितिरस्कृत्यकलौधर्मोयमीरितः ६३ दुःखदारिद्र्यदौर्भाग्य
पापप्रक्षालनायच कामक्रोधजयार्थंहिकलौधर्मोऽयमीरितः ६४ अन्यथावैष्णवीमाया देवैरपिसुदुस्त्यजा कथंत्याज्याभवेत्पुं
भिःसप्ताहोऽतःप्रकीर्त्तितः ६५ सूतउवाच एवंनगाहश्रवणोरुधर्मेप्रकाश्यमानेऋषिभिःसभायाम् आश्चर्यमेकंसम
भूत्तदानींतदुच्यतेसंश्रृणुशौनकत्वम् ६६ भक्तिःसुतौतौतरुणौगृहीत्वाप्रेमैकरूपासहसाऽविरासीत् श्रीकृष्णगोविंदहरेमुरारे
नाथेतिनामानिमुहुर्वदंती ६७ तांचागतांभागवतार्थभूषांसुचारुवेषांददृशुःसदस्याः कथंप्रविष्टाकथमागतेयंमध्येमुनीनामिति
तर्कयंतः ६८ ऊचुःकुमारावचनंतदानींकथार्थतोनिःपतिताधुनेयम् एवंगिरःसाससुतानिशम्यसनत्कुमारंनिजगादनम्रा ६९
भक्तिरुवाच भवद्भिरद्यैवकृतास्मिपुष्टाकलिप्रनष्टापिकथारसेन क्वाहंतुतिष्ठाम्यधुनाब्रुवंतुब्राह्म्याइदंतांगिरमूचि
रेते ७० भक्तेषुगोविंदस्वरूपधर्त्रीप्रेमैककर्त्रीभवरोगहंत्री सात्वंचतिष्ठस्वसुधैर्यसंश्रयानिरंतरंवैष्णवमानसानि ७१ ततोऽपि
दोषाःकलिजाइमेत्वांद्रष्टुनशक्ताःप्रभवोऽपिलोके एवंतदाज्ञावसरेऽपिभक्तिस्तदानिषण्णाहरिदासचित्ते ७२ सकलभुवनम
ध्येनिर्धनास्तेऽपिधन्यानिवसतिहृदियेषांश्रीहरेर्भक्तिरेका हरिरपिनिजलोकंसर्वथातोविहायप्रविशतितत्तदवेषांभक्तिसूत्रोपनद्धः
७३ ब्रूमोऽद्यतेकिमधिकंमहिमानमेवंब्रह्मात्मकस्यभुविभागवताभिधस्य यत्संश्रयान्निगदितेलभतेसुवक्ताश्रोतापिकृष्णसमता
मलमन्यधर्मैः ७४ इतिश्रीपद्मपुराणेउत्तरखंडेश्रीभागवतमाहात्म्येभक्तिकष्टनिवर्त्तनोनामतृतीयोऽध्यायः ३ सूतउवाच
अथवैष्णवचित्तेषुदृष्ट्वाभक्तिमलौकिकीम् निजलोकंपरित्यज्यभगवान्भक्तवत्सलः १ वनमालीघनश्यामःपीतवासामनोहरः कांची

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

 कलापरुचिरोल्लसन्मुकुटकुंडलः २ त्रिभंगललितश्चारुकौस्तुभेनविराजितः कोटिमन्मथलावण्योहरिचंदनचर्चितः ३ परमानंदचिन्मूर्तिर्म
 धुरोमुरलीधरः आविवेशस्वभक्तानांहृदयान्यमलानिच ४ वैकुंठवासिनोयेचवैष्णवाउद्धवादयः तत्कथाश्रवणार्थंतेगूढरूपेणसंस्थिताः
५ तदाजयजयारावोरसपुष्टिरलौकिकी चूर्णप्रसूनवृष्टिश्चमुहुःशंखरवोऽप्यभूत ६ तत्सभासंस्थितानांचदेहगेहात्मविस्मृतिः दृष्ट्वा
चतन्मयावस्थांनारदोवाक्यमब्रवीत् ७ अलौकिकोऽयंमहिमामुनीश्वराः सप्ताहजन्योऽद्यविलोकितोमया मूढाःशठायेपशुपक्षिणोऽ
त्रसर्वेऽपिनिःपापतमाभवंति ८ अतोनृलोकेननुनास्तिकिंचिच्चित्तस्यशोधायकलौपवित्रम् अघौघविध्वंसकरंतथैवकथासमानंभुवि
नास्तिचान्यत् ९ केकेविशुध्यंतिवदंतुमह्यंसप्ताहयज्ञेनकथामयेन कृपालुभिर्लोकहितंविचार्यप्रकाशितःकोऽपिनवीनमार्गः १० कुमारा
ऊचुः येमानवाःपापकृतस्तुसर्वदासदादुराचाररताविमार्गगाः क्रोधाग्निदग्धाःकुटिलाश्चकामिनःसप्ताहयज्ञेनकलौपुनंतिते ११ सत्येन
हीनाःपितृमातृदूषकास्तृष्णाकुलाश्चाश्रमधर्मवर्जिताः येदांभिकामत्सरिणोऽपिहिंसकाःसप्ताहयज्ञेनकलौपुनंतिते १२ पंचोग्रपापाच्छल
छद्मकारिणःक्रूराःपिशाचाइवनिर्दयाश्चये ब्रह्मस्वपुष्टाव्यभिचारकारिणःसप्ताहयज्ञेनकलौपुनंतिते १३ कायेनवाचामनसापिपातकं
नित्यंप्रकुर्वंतिशठाहठेनये परस्वपुष्टामलिनादुराशयाःसप्ताहयज्ञेनकलौपुनंतिते १४ अत्रतेकीर्तयिष्यामइतिहासंपुरातनम् य
स्यश्रवणमात्रेणपापहानिःप्रजायते १५ तुंगभद्रातटेपूर्वमभूत्पत्तनमुत्तमम् यत्रवर्णाःस्वधर्मेणसत्यसत्कर्मतत्पराः १६
आत्मदेवःपुरेतस्मिन्सर्ववेदविशारदः श्रौतस्मार्तेषुनिष्णातोद्वितीयइवभास्करः १७ भिक्षुकोवित्तवान्लोकेतत्प्रियाधुंधुली
स्मृता स्ववाक्यस्थापिकानित्यंसुंदरीसुकुलोद्भवा १८ लोकवार्तारताक्रूराप्रायशोबहुजल्पिका शूराचगृहकृत्येषुकृपणा
कलहप्रिया १९ एवंनिवसतोःप्रेम्णादंपत्योरममाणयोः अर्थाःकामास्तयोरासन्नसुखायगृहादिकम् २० पश्चाद्धर्माःसमार
ब्धास्ताभ्यांसंतानहेतवे गोभूहिरण्यवासांसिदीनेभ्योयच्छतःसदा २१ धनार्द्धंधर्ममात्रेणताभ्यांनीतंतथाऽपिच नपुत्रोना
पिवापुत्रीततश्चिंतातुरोभृशम् २२ एकदासद्विजोदुःखाद्गृहंत्यक्त्वावनंगतः मध्यान्हेतृषितोजातस्तडागंसमुपेयिवान् २३
पीत्वाजलंनिषण्णस्तुप्रजादुःखेनकर्शितः मुहूर्तादपितत्रैवसन्यासीकश्चिदागतः २४ दृष्ट्वापीतजलंतंतुविप्रोयातस्तदंतिक
म् नत्वाचपदयोस्तस्यनिःश्वसन्संस्थितःपुरः २५ यतिरुवाच कथंरोदिषिविप्रत्वंकातेचिंताबलीयसी वदत्वंस
त्वरंमह्यंस्वस्यदुःखस्यकारणम् २६ ब्राह्मणउवाच किंब्रवीमिऋषेदुःखंपूर्वपापेनसंचितम् मदीयाःपूर्वजास्तो
यंकवोष्णमुपभुंजते २७ मद्दत्तंनैवगृह्णंतिप्रीत्यादेवाद्विजातयः प्रजादुःखेनशून्योऽहंप्राणांस्त्यक्तुमिहागतः २८ धिग्जी
वितंप्रजाहीनंधिग्गृहंचप्रजांविना धिग्धनंचानपत्यस्यधिक्कुलंसंततिंविना २९ पाल्यमानामयाधेनुःसावंध्यासर्वथाभवत्

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

योमयारोपितोवृक्षः सोऽपिवंध्यत्वमाश्रयेत् ३० यत्फलंमद्गृहायातंशीघ्रंतच्चविशुष्यति निर्भाग्यस्यानपत्यस्यकिंमतोजी
वितेनमे ३१ इत्युक्त्वासूरुरोदोच्चैस्तत्पार्श्वेदुःखपीडितः तदातस्ययतेश्चित्तेकरुणाभूद्गरीयसी ३२ तद्भालाक्षरमालांचवा
चयामासयोगवान् सर्वंज्ञात्वायतिःपश्चाद्विप्रमूचेसविस्तरम् ३३ यतिरुवाच मुंचाज्ञानंप्रजारूपंबलिष्ठाकर्मणो
गतिः विवेकंतुसमासाद्यत्यजसंसारवासनाम् ३४ श्रृणुविप्रमयातेऽद्यप्रारब्धंतुविलोकितम् सप्तजन्मावधितवपुत्रोनैवचनै
वच ३५ संततेःसगरोदुःखमवापांगःपुरातया रेमुंचाद्यकुटुंबाशांसन्यासेसर्वथासुखम् ३६ ब्राह्मणउवाच विवेके
नभवेत्किंमेपुत्रंदेहिबलादपि नोचेत्त्यजाम्यहंप्राणांस्त्वदग्रेशोकमूर्च्छितः ३७ पुत्रादिसुखहीनोऽयंसन्यासःशुष्कएवहि
गृहस्थःसरसोलोकेपुत्रपौत्रसमन्वितः ३८ इतिविप्राग्रहंदृष्ट्वाप्रब्रवीत्सतपोधनः चित्रकेतुर्गतःकष्टंविधिलेखाविमार्जनात् ३९
नयास्यसिसुखंपुत्राद्ययादैवहतोह्यमः अतोहठेनयुक्तोऽसित्वयार्थिनंकिंवदाम्यहम् ४० तस्याग्रहंसमालोक्यफलमेकंसदत्तवा
न् इदंभक्षयपत्न्यात्वंततःपुत्रोभविष्यति ४१ सत्यंशौचंदयादानमेकभक्तंतुभोजनम् वर्षावधिस्त्रियाकार्यंतेनपुत्रोऽतिनि.
र्मलः ४२ एवमुक्त्वाययौयोगीविप्रस्तुगृहमागतः पत्न्याःपाणौफलंदत्वास्वयंयातस्तुकुत्रचित् ४३ तरुणीकुटिलातस्यसख्य
ग्रेचरुरोदह अहोचिंताममोत्पन्नाफलंचाहंनभक्षये ४४ फलभक्ष्येणगर्भःस्यात्गर्भेणोदरवृद्धिता स्वल्पभक्ष्यंततोशक्तिर्गृहकार्
यंकथंभवेत् ४५ देवाद्ग्रामिव्रजेद्ग्रामेपलायेद्गर्भिणीकथम् शुकवन्निवसेद्गर्भस्तंकुक्षेःकथमुत्सृजेत् ४६ तिर्यक्चेदागतोगर्भ
स्तदामेमरणंभवेत् प्रसूतौदारुणंदुःखंसकुमारीकथंसहे ४७ मंदायांमयिसर्वस्वंननंदाप्तहरेत्तदा सत्यशौचादिनियमोदुरा
राध्यःसदृश्यते ४८ लालनेपालनेदुःखंप्रसूतायाश्चवर्त्तते वंध्यावाविधवानारीसुखिनीचेतिमेमतिः ४९ एवंकुतर्कयोगेनतेन
फलंनैवभक्षितम् पत्न्यापृष्टंफलंभुक्तंभुक्तंचेतितयेरितम् ५० एकदाभगिनीतस्यास्तद्गृहंस्वेच्छयागता तदग्रेकथितंसर्वंचिंतेय
महतीहिमे ५१ दुर्बलातेनदुःखेनभ्रातुजेकरवाणिकिम् साब्रवीन्ममगर्भोऽस्तितंदास्यामिप्रसूतितः ५२ तावत्कालंसगर्भेवगु
प्ताभिवगृहेसुखम् वित्तंत्वंमत्सतयेच्छसतेदास्यातिबालकम् ५३ षाण्मासिकोमृतोबालइतिलोकोवदिष्यति तंबालंपोषयि
ष्यामिनित्यमागत्यतेगृहे ५४ फलमर्पयधेन्वैतत्परीक्षार्थंतुसांप्रतम् तत्तदाचरितंसर्वंतथैवस्त्रीस्वभावतः ५५ अथकालेनसा
नारीप्रसूताबालकंतदा आनीयजनकोबालरहस्येधुंधुलींददौ ५६ तयाचकथितंभर्त्रेप्रसूतःसुखमर्भकः लोकस्यसुखमुत्प
न्नमात्मदेवप्रजोदयात् ५७ ददौदानंद्विजातिभ्योजातकर्मविधायच गीतवादित्रघोषोऽभूत्तद्द्वारेमंडलंबहु ५८ भर्तुरग्रेऽब्र
वीद्वाक्यंस्तन्यंनास्तिकुचेमम अन्यस्तन्येननिर्दुग्धाकथंपुष्णामिबालकम् ५९ मत्स्वसायाःप्रसूतायामृतोबालस्तुवर्त्तते

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

तामाकार्यगृहेरक्षसातेर्भंपोषयिष्यति ६० पातनीतत्कृतंसर्वंपुत्ररक्षणहेतवे पुत्रस्यधुंधुकारीतिनामभात्राप्रतिष्ठितम् ६१ त्रि
मासेनिर्गतेचाथसाधेनुःसुषुवेऽर्भकम् सर्वांगसुंदरंदिव्यंनिर्मलंकनकप्रभम् ६२ दृष्ट्वाप्रसन्नोविप्रस्तुसंस्कारान्स्वयमादधे
मत्वाऽश्चर्यंजनाःसर्वेदिदृक्षार्थंसमागताः ६३ भाग्योदयोऽधुनाजातआत्मदेवस्यपश्यत धेन्वा बालःप्रसूतस्तुदेवरूपीति
कौतुकम् ६४ नज्ञातंतद्रहस्यंतुकेनापिविधियोगतः गोकर्णंचसुतंदृष्ट्वागोकर्णंनामचाकरोत् ६५ कियत्कालेनतौजातौतरु
णौतनयावुभौ गोकर्णःपंडितोज्ञानीधुंधुकारीमहाखलः ६६ स्नानशौचक्रियाहीनोदुर्भक्षीक्रोधसंयुतः दुःपरिग्रहकर्त्ताचश
वहस्तेनभोजनः ६७ चोरःसर्वजनद्वेषीपरवेश्मप्रदीपकः लालनायार्भकान्धृत्वासद्यःकूपेनिपातयत् ६८ हिंसकःशस्त्रधा
रीचदीनांधानांप्रपीडकः चांडालाभिरतोनित्यंपाशहस्तश्वसंगतः ६९ तेनवेश्याकुसंगेनपित्र्यंवित्तंतुनाशितम् एकदापितरौ
ताड्यपात्राणिस्वयमाहरत् ७० तत्पिताकृपणःप्रोच्चैर्धनहीनोरुरोदह वंध्यत्वंतुसमीचीनंकुपुत्रोदुःखदायकः ७१ क्वति
ष्ठामिक्वगच्छामिकोमेदुःखंव्यपोहयेत् प्राणांस्त्यजामिदुःखेनहाकष्टंममसंस्थितम् ७२ तदानींतुसमागत्यगोकर्णोज्ञानसं
युतः बोधयामासजनकंवैराग्यंपरिदर्शयन् ७३ असारःखलुसंसारोदुःखरूपीविमोहकः सुतःकस्यधनंकस्यस्नेहवान्ज्व
लतेऽनिशम् ७४ नचेंद्रस्यसुखंकिंचित्नसुखंचक्रवर्तिनः सुखमस्तिविरक्तस्यमुनेरेकांतजीविनः ७५ मुंचाज्ञानंप्रजारूप
मोहतोनरकेगतिः निपतिष्यतिदेहोऽयंसर्वंत्यक्त्वावनंव्रज ७६ तद्वाक्यंतुसमाकर्ण्यगंतुकामःपिताऽब्रवीत् किंकर्त्तव्यंवने
ताततत्त्वंवदसविस्तरम् ७७ अंधकूपेस्नेहपाशेबद्धःपंगुरहंशठः कर्मणापतितोनूनंमामुद्धरदयानिधे ७८ गोकर्णउवा
च देहेऽस्थिमांसरुधिरेऽभिमतिंत्यजत्वंजायासुतादिषुसदाममतांविमुंच पश्यानिशंजगदिदंक्षणभंगनिष्ठंवैराग्यरा
गरसिकोभवभक्तिनिष्ठः ७९ धर्मंभजस्वसततंत्यजलोकधर्मान्सेवस्वसाधुपुरुषान्जहिकामतृष्णाम् अन्यस्यदोषगुणचिं
तनमाशुमुक्त्वासेवाकथारसमहोनितरांपिबत्वम् ८० एवंसुतोक्तिवशतोऽपिगृहंविहाययातोवनंस्थिरमतिर्गतषष्टिवर्षः
युक्तोहरेरनुदिनंपरिचर्ययाऽसौश्रीकृष्णमापनियतंदशमस्यपाठात् ८१ इतिश्रीपद्मपुराणेउत्तरखंडेश्रीभागवतमाहा
त्म्येविप्रमोक्षोनामचतुर्थोऽध्यायः ४ सूतउवाच पितर्युपरतेतेनजननीताडिताभृशम् क्ववित्तंतिष्ठतेब्रूहिहनिष्येलत्त
यानचेत् १ इतितद्वाक्यसंत्रासाज्जनन्यापुत्रदुःखतः कूपेपातःकृतोरात्रौतेनसानिधनंगता २ गोकर्णस्तीर्थयात्रार्थंनिर्गतो
योगसंस्थितः नदुःखंनसुखंतस्यनवैरीनापिबांधवः ३ धुंधुकारीगृहेतिष्ठत्पंचपण्यवधूवृतः अत्युग्रकर्मकर्त्ताचतत्पोषण
विमूढधीः ४ एकदाकुलटास्तास्तुभूषणान्यभिलिप्सवः तदर्थंनिर्गतोगेहात्कामांधोमृत्युमस्मरन् ५ यतस्ततश्चसंहृत्यवित्तं

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

वेश्मपुनर्गतः तास्थोयच्छलक्षवस्त्राणिभूषणानिकियंतिच ६ बहुवित्तचयंदृष्ट्वारात्रौनार्योविचारयन् चौर्यंकरोत्यसौनित्यम
तोराजागृहिष्यति ७ वित्तंहृत्वापुनश्चैनंमारयिष्यतिनिश्चितम् अतोर्थगुप्तयेगूढमस्माभिःकिंनहन्यते ८ निहत्यैनंगृहीत्वाऽ
र्थंक्वास्यामोयत्रकुत्रचित् इतितानिश्चयंकृत्वासुप्तंसंबध्यरश्मिभिः ९ पाशंकंठेनिधायास्यतन्मृत्युमुपचक्रमुः त्वरितनममा
रासौचिंतायुक्ताऽस्तदाऽभवन् १० तप्तांगारसमूहांश्चतन्मुखेहिविनिक्षिपुः अग्निज्वालातिदुःखेनव्याकुलोनिधनंगतः ११ तंदेहं
मुमुचुर्गर्त्तेप्रायःसाहसिकाःस्त्रियः नज्ञाततद्रहस्यंतुकेनापीदंतथैवच १२ लोकैःपृष्टावदंतिस्मदूरंयातःप्रियोहिनः आगमिष्यं
तिवर्षेऽस्मिन्वित्तलोभविकर्षितः १३ स्त्रीणांनैवतुविश्वासोमृतानांकारयेद्बुधः विश्वासेयस्थितोमूढःसदुःखैःपरिभूयते १४ सुधा
मयवचोयासांकामिनांरसवर्द्धनम् हृदयंक्षुरधाराभंप्रियःकोनामयोषिताम् १५ संहृत्यवित्तंतायाताःकुलटाबहुभर्तृकाः धुं
धुकारीबभूवाथमहान्प्रेतःकुकर्मतः १६ वात्यारूपधरोनित्यंधावन्दशदिशोंतरम् शीतातपपरिक्लिष्टोनिराहारःपिपासितः
१७ नलेभेशरणंकुत्रहादैवेतिमुहुर्वदन् कियत्कालेनगोकर्णोमृतलोकादबुध्यत १८ अनाथंतंविदित्वैवगयाश्राद्धमचीकरत्
यस्मिंस्तीर्थेतुसंयातितत्रश्राद्धमवर्त्तयत् १९ एवंभ्रमन्सगोकर्णःस्वपुरंसमुपेयिवान् रात्रौगृहांगणेस्वप्तुमागतोलक्षितःपरैः २०
तत्रसुप्तंसविज्ञायधुंधुकारीस्वबांधवम् निशीथेदर्शयामासमहारौद्रतरंवपुः २१ सकृन्मेषःसकृद्धस्तीसकृच्चमहिषोऽभवत्
सकृदिंद्रःसकृच्चाग्निःपुनश्चपुरुषोऽभवत् २२ वैपरीत्यमिदंदृष्ट्वागोकर्णोधैर्यसंयुतः अयंदुर्गतिकःकोऽपिनिश्चित्यार्थतम
ब्रवीत् २३ गोकर्णउवाच कस्त्वमुग्रतरोरात्रौकुतोयातोदशामिमाम् किंवाप्रेतःपिशाचोवाराक्षसोऽसीतिशंसनः
२४ सूतउवाच एवंपृष्टस्तदातेनरुरोदोच्चैःपुनःपुनः अशक्तोवचनोच्चारेसंज्ञामात्रंचकारह २५ ततोऽञ्जलौजलंकृत्वा
गोकर्णस्तमुदीरयत् तत्सेकाद्गतपापोसौप्रवक्तुमुपचक्रमे २६ प्रेतउवाच अहंभ्रातात्वदीयोऽस्मिधुंधुकारीतिनामतः
स्वकीयेनैवदोषेणब्रह्मत्वंनाशितंमया २७ कर्मणोनास्तिसंख्यामेमहाज्ञानेविवर्त्तिनः लोकानांहिंसकःसोऽहंस्त्रीभिर्दुःखेनमा
रितः २८ अतःप्रेतत्वमापन्नोदुर्दशांचवहाम्यहम् वाताहारेणजीवामिदैवाधीनफलोदयात् २९ अहोबंधोकृपासिंधोभ्रातर्मा
माशुमोचय गोकर्णोवचनंश्रुत्वातस्मैवाक्यमथाब्रवीत् ३० गोकर्णउवाच त्वदर्थंतुगयापिंडोमयादत्तोविधानतः तत्कथंनै
वमुक्तोऽसिममाश्चर्यमिदंमहत् ३१ गयाश्राद्धान्नमुक्तिश्चेदुपायोनापरस्त्विह किंविधेयंमयाप्रेततत्त्वंवदसविस्तरम् ३२ प्रेतउवा
च गयाश्राद्धशतेनापिमुक्तिर्मेनभविष्यति उपायमपरंकिंचित्त्वंविचारयसांप्रतम् ३३ इतितद्वाक्यमाकर्ण्यगोकर्णोविस्मयंग
तः शतश्राद्धैर्नमुक्तिश्चेदसाध्यंमोचनंतव ३४ इदानींतुनिजंस्थानमातिष्ठप्रेतनिर्भयः त्वन्मुक्तिसाधकंकिंचिदाचरिष्येविचार्यच

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

३५ धुंधुकारीनिजंस्थानंतेनादिष्टस्ततोगतः गोकर्णश्चिंतयामासतांरात्रिंनतदध्यगात् ३६ प्रातस्तमागतंदृष्ट्वालोकाःप्रीत्या
समागताः तत्सर्वंकथितंतेनयज्जातंचयथानिशि ३७ विद्वांसोयोगनिष्ठाश्चज्ञानिनोब्रह्मवादिनः तन्मुक्तिंनैवपश्यंतिपश्यतःशा
स्त्रसंचयान् ३८ ततःसर्वैःसूर्यवाक्यंतन्मुक्तौस्थापितंपरम् गोकर्णःस्तंभनंचक्रेसूर्यवेगस्यवैतदा ३९ तुभ्यंनमोजगत्साक्षिन्
ब्रूहिमेमुक्तिहेतुकम् ४० तच्छ्रुत्वादूरतःसूर्यःस्फुटमित्यभ्यभाषत श्रीमद्भागवतान्मुक्तिःसप्ताहंवाचनंकुरु ४१ इतिसूर्यवचः
सर्वैर्धर्मरूपंतुविश्रुतम् सर्वेब्रुवन्प्रयत्नेनकर्तव्यंसुकरंत्विदम् ४२ गोकर्णोनिश्चयंकृत्वावाचनार्थंप्रवर्त्तितः तत्रसंश्रवणार्थाय
देशग्रामाज्जनाययुः ४३ पंग्वंधवृद्धमंदाश्चतेऽपिपापक्षयायवै समाजस्तुमहान्जातोदेवविस्मयकारकः ४४ यदैवासनमास्था
यगोकर्णःकथयत्कथाम् सप्रेतोऽपितदायातःस्थानंपश्यन्नितस्ततः ४५ सप्तग्रंथियुतंतत्रापश्यत्कीचकमुच्छ्रितम् तन्मूल-
च्छिद्रमाविश्यश्रवणार्थंस्थितोह्यसौ ४६ वातरूपीस्थितिंकर्तुमशक्तोवंशमाविशत् वैष्णवंब्राह्मणंमुख्यंश्रोतारंपरिकल्प्य
सः ४७ प्रथमस्कंधतःस्पष्टमाख्यानंधेनुजोऽकरोत् दिनांतेरक्षितागाथातदाचित्रंबभूवह ४८ वंशैकग्रंथिभेदोऽभूत्सशब्दं
पश्यतांसताम् द्वितीयेऽह्नितथासायंद्वितीयग्रंथिभेदनम् ४९ तृतीयेऽह्नितथासायंतृतीयग्रंथिभेदनम् एवंसप्तदिनैर्वंशस्य
सप्तग्रंथिविभेदनम् ५० कृत्वापिद्वादशस्कंधश्रवणात्प्रेततांजहौ दिव्यरूपधरोजातस्तुलसीदाममंडितः ५१ पीतवासाघन
श्यामोमुकुटीकुंडलान्वितः ननामभ्रातरंसद्योगोकर्णमितिचाब्रवीत् ५२ त्वयाऽहंमोचितोबंधोकृपयाप्रेतकश्मलात् धन्या
भागवतीवार्त्ताप्रेतपीडाविनाशिनी ५३ सप्ताहोऽपितथाधन्यःकृष्णलोकफलप्रदः कंपंतेसर्वपापानिसप्ताहश्रवणेस्थिते ५४
अस्माकंप्रलयंसद्यःकथाचेयंकरिष्यति आर्द्रंशुष्कंलघुस्थूलंवाङ्मनःकर्मभिःकृतम् ५५ श्रवणंविदहेत्पापंपावकःसमि
धोयथा अस्मिन्वैभारतेवर्षेसूरिभिर्देवसंसदि ५६ अकथाश्राविणांपुंसांनिष्फलंजन्मकीर्त्तितम् किंमोहतोरक्षितेनसुपु
ष्टेनबलीयसा ५७ अध्रुवेणशरीरेणशुकशास्त्रकथांविना अस्थिस्तंभंस्नायुबद्धंमांसशोणितलेपितम् ५८ चर्मावनद्धंदुर्गंधं
पात्रंमूत्रपुरीषयोः जराशोकविपाकार्त्तंरोगमंदिरमातुरम् ५९ दुःपूरंदुर्धरंदुष्टंसदोषंक्षणभंगुरम् कृमिविड्भस्मसंज्ञांतंशरीर
मितिवर्णितम् ६० अस्थिरेणस्थिरंकर्मकुतोऽयंसाधयेन्नहि यत्प्रातःसंस्कृतंचान्नंसायंतच्चविनश्यति ६१ तदीयरससंपुष्टे
कायेकानामनित्यता सप्ताहश्रवणाल्लोकेप्राप्यतेनिकटेहरिः ६२ अतोदोषनिवृत्त्यर्थमेतदेवहिसाधनम् बुद्बुदाइवतोयेषुमशा
काइवजंतुषु जायंतेमरणायैवकथाश्रवणवर्जिताः ६३ जडस्यशुष्कवंशस्ययत्रग्रंथिविभेदनम् चित्रंकिंमुतदाचित्तग्रंथिभेदःक
थाश्रवात् ६४ भिद्यतेहृदयग्रंथिश्छिद्यंतेसर्वसंशयाः क्षीयंतेचास्यकर्माणिसप्ताहश्रवणेकृते ६५ संसारकर्दमालेपप्रक्षालनपटी

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

यसि कथातीर्थेस्थितेचित्तेमुक्तिरेवबुधैःस्मृता ६६ एवंब्रुवतिवैतस्मिन्विमानमगमत्तदा वैकुंठवासिभिर्युक्तंप्रस्फुरद्दीप्तिमंडल
म् सर्वेषांपश्यतांभेजेविमानंधुंधुलीसुतः विमानेवैष्णवान्वीक्ष्यगोकर्णोवाक्यमब्रवीत् ६८ गोकर्णउवाच अत्रैवबहवः
संतिश्रोतारोममनिर्मलाः आनीतानिविमानानिनतेषांयुगपत्कुतः ६९ श्रवणंसमभागेनसर्वेषामिहदृश्यते फलभेदःकुतोजातः
प्रब्रुवंतुहरिप्रियाः ७० हरिदासाऊचुः श्रवणस्यविभेदेनफलभेदोऽपिसंस्थितः श्रवणंतुकृतंसर्वैर्नतथामननंकृतम् ७१
फलभेदस्ततोजातोभजनादपिमानद सप्तरात्रमुपोष्यैवप्रेतेनश्रवणंकृतम् ७२ मननादितथातेनस्थिरचित्तेकृतंभृशम् अदृढं
चहतंज्ञानंप्रमादेनहतंश्रुतम् ७३ संदिग्धोहिहतोमंत्रोव्यग्रचित्तोहतोजपः अवैष्णवोहतोदेशोहतंश्राद्धमपात्रकम् ७४ हत
मश्रोत्रियेदानमनाचारंहतंकुलम् विश्वासोगुरुवाक्येषुस्वस्मिन्दीनत्वभावना ७५ मनोदोषजयश्चैवकथायांनिश्चलामतिः एव
मादिकृतंचेत्स्यात्तदावैश्रवणेफलम् ७६ पुनःश्रवांतेसर्वेषांवैकुंठेवसतिर्ध्रुवम् गोकर्णतवगोविंदोगोलोकंदास्यतिस्वयम् ७७ ए
वमुक्त्वाययुःसर्वेवैकुंठंहरिकीर्तनाः श्रावणेमासिगोकर्णःकथामूचेतथापुनः ७८ सप्तरात्रवतींभूयःश्रवणंतैःकृतंपुनः कथासमा
प्तौयज्जातंश्रूयतांतच्चनारद ७९ विमानैःसहभक्तैश्चहरिराविर्बभूवह जयशब्दानमःशब्दास्तत्रासन्बहवस्तदा ८० पांचजन्य
ध्वनिंचक्रेहर्षात्तत्रस्वयंहरिः गोकर्णंतुसमालिंग्याकरोत्स्वसदृशंहरिः ८१ श्रोतॄनन्यान्घनश्यामान्पीतकौशेयवाससः किरीटि
नःकुंडलिनस्तथाचक्रेहरिःक्षणात् ८२ तद्ग्रामेयेस्थिताजीवाआश्वचांडालजातयः विमानेस्थापितास्तेऽपिगोकर्णकृपयातदा ८३
प्रेषिताहरिलोकेतेयत्रागच्छंतियोगिनः गोकर्णेनसगोपालोगोलोकंगोपवल्लभम् ८४ कथाश्रवणतःप्रीतोनिर्ययौभक्तवत्सलः
अयोध्यावासिनःपूर्वंयथारामेणसंगताः ८५ तथाकृष्णेनतेनीतागोलोकंयोगिदुर्लभम् यत्रसूर्यस्यसोमस्यसिद्धानांनगतिःकदा
८६ तंलोकंहिगतास्तेतुश्रीमद्भागवताःश्रवात् ब्रूमोऽद्यतेकिंफलवृंदमुज्ज्वलंसप्ताहयज्ञेनकथासुसंचितम् कर्णेनगोकर्णकथा
क्षरोयैःपीतश्चतेगर्भगतानुभूयः ८७ वातांबुपर्णाशनदेहशोषणैस्तपोभिरुग्रैश्चिरकालसंचितैः योगैश्चसंयांतिनतांगतिंवैसप्ता
हगाथाश्रवणेनयांति ८८ इतिहासमिमंपुण्यंशांडिल्योपिमुनीश्वरः पठतेचित्रकूटस्थोब्रह्मानंदपरिप्लुतः ८९ आख्यानमेत
त्परमंपवित्रंश्रुतंसकृद्वैविदहेदघौघम् श्राद्धेप्रयुक्तंपितृतृप्तिमावहेन्नित्यंसुपाठादपुनर्भवंच ९० इतिश्रीपद्मपुराणेउमा०
श्रीभा०गोकर्णवर्णननामपंचमोऽध्यायः ५ कुमाराऊचुः अथतेसंप्रवक्ष्यामःसप्ताहश्रवणेविधिम् सहायैर्वसुभिश्चै
वप्रायःसाध्योविधिःस्मृतः १ दैवज्ञंतुसमाहूयमुहूर्त्तंपृच्छ्ययत्नतः विवाहेयादृशंवित्तंतादृशंपरिकल्पयेत् २ नभस्यआश्वि
नोर्जौचमार्गशीर्षःशुचिर्नभः एतेमासाःकथारंभेश्रोतॄणांमोक्षसूचकाः ३ मासानांविग्रहेयानितानित्याज्यानिसर्वथा सहा

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

याश्चेतरेचात्र कर्तव्याः सोद्यमाश्चये ४ देशेदेशेतथासेयंवार्ताप्रेष्याप्रयत्नतः भविष्यतिकथाचात्र आगंतव्यंकुटुंबिभिः ५ दूरेह
रिकथाःकेचिद्दूरेचाच्युतकीर्तनाः स्त्रियःशूद्रादयोयेचतेषांबोधोयतोभवेत् ६ देशेदेशेविरक्तायेवैष्णवाःकीर्तनोत्सुकाः तेष्वेवं
पत्रंप्रेष्यंचतल्लेखनमितीरितम् ७ सतांसमाजोभवितासप्तरात्रंसुदुर्लभं अपूर्वरसरूपैवकथाचात्रभविष्यति ८ श्रीभागवतपीयू
षपानायरसलंपटाः भवंतश्चतथाशीघ्रमायातप्रेमतत्पराः ९ नावकाशःकदाचिच्चेद्दिनमात्रंतथापितु सर्वथागमनंकार्यंक्षणोऽ
त्रैवसुदुर्लभः १० एवमाकारणंतेषांकर्तव्यंविनयेनच आगंतुकानांसर्वेषांवासस्थानानिकल्पयेत् ११ तीर्थेवापिवनेवापिगृहेवाश्र
वणंमतम् विशालावसुधायत्रकर्तव्यंतत्कथास्थलम् १२ शोधनंमार्जनंभूमेर्लेपनंधातुमंडनम् गृहोपस्करमुद्धृत्यगृहकोणेनिवेश
येत् १३ अर्वाक्पंचाहतोयत्नादास्तीर्णानिप्रमेलयेत् कर्तव्योमंडपःप्रोच्चैःकदलीखंडमंडितः १४ फलपुष्पदलैर्विष्वक्वितानेन
विराजितः चतुर्दिक्षुध्वजारोपोबहुसंपद्विराजितः १५ ऊर्ध्वंसप्तैवलोकाश्चकल्पनीयाःसविस्तरम् तेषुविप्राविरक्ताश्चस्थापनी
याःप्रबोध्यच १६ पूर्वंतेषामासनानिकर्तव्यानियथोत्तरम् वक्तुश्चापितदादिव्यमासनंपरिकल्पयेत् १७ उदङ्मुखोभवेद्वक्ता
श्रोतावैप्राङ्मुखस्तदा प्राङ्मुखश्चेद्भवेद्वक्ताश्रोताचोदङ्मुखस्तदा १८ अथवापूर्वदिग्ज्ञेयापूज्यपूजकमध्यतः श्रोतॄणामागमे
प्रोक्तोदेशकालादिकोविदैः १९ विरक्तोवैष्णवोविप्रोवेदशास्त्रविशुद्धिकृत् दृष्टांतकुशलोधीरोवक्ताकार्योऽतिनिस्पृहः २० अने
कधर्मविभ्रांताःस्त्रैणाःपाखंडवादिनः शुकशास्त्रकथोच्चारेत्याज्यास्तेयदिपंडिताः २१ वक्तुःपार्श्वेसहायार्थमन्यःस्थाप्यस्तथा
विधः पंडितःसंशयच्छेत्तालोकबोधनतत्परः २२ वक्त्राक्षौरंप्रकर्तव्यंदिनादर्वाग्व्रताप्तये अरुणोदयेसौनिर्वर्त्यशौचंस्नानंस
माचरेत् २३ नित्यंसंक्षेपतःकृत्वासंध्याद्यंसप्रयत्नतः कथाविघ्नविघातायगणनाथंप्रपूजयेत् २४ पितॄन्संतर्प्यशुद्ध्यर्थंप्राय
श्चित्तंसमाचरेत् मंडलंचप्रकर्तव्यंतत्रस्थाप्योहरिस्तथा २५ कृष्णमुद्दिश्यमंत्रेणचरेत्पूजाविधिंक्रमात् प्रदक्षिणानमस्कारा
न्पूजांतेस्तुतिमाचरेत् २६ संसारसागरेमग्नंदीनंमांकरुणानिधे कर्ममोहगृहीतांगंमामुद्धरभवार्णवात् २७ श्रीमद्भागवतस्या
पिततःपूजाप्रयत्नतः कर्तव्याविधिनाप्रीत्याधूपदीपसमन्विता २८ ततस्तुश्रीफलंधृत्वानमस्कारसमाचरे स्तुतिःप्रसन्नचि
त्तेनकर्तव्याकेवलंतदा २९ श्रीमद्भागवताख्योयंप्रत्यक्षःकृष्णएवहि स्वीकृतोऽसिमयानाथमुक्त्यर्थंभवसागरे ३० मनोरथो
मदीयोऽयंसफलःसर्वथात्वया निर्विघ्नेनैवकर्तव्योदासोऽहंतवकेशव ३१ एवंदीनवचःप्रोच्यवक्तारंचाथपूजयेत् संभूष्य
वस्त्रभूषाभिःपूजांतेतंचसंस्तवेत् ३२ शुकरूपप्रबोधज्ञसर्वशास्त्रविशारद एतत्कथाप्रकाशेनमदज्ञानंविनाशय ३३ तदग्रे
नियमःपश्चात्कर्तव्यःश्रेयसेमुदा सप्तरात्रंयथाशक्त्याधारणीयःसएवहि ३४ वरणंपंचविप्राणांकथाभंगनिवृत्तये कर्तव्यंते

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

हरिर्जप्यो द्वादशाक्षरविद्यया ३५ ब्राह्मणान्वैष्णवांश्चान्यान्तथाकीर्त्तनकारिणः नत्वासंपूज्यदत्ताज्ञः स्वयमासनमाविशेत् ३६ लोक
वित्तधनागारपुत्रचिंतांव्युदस्यच कथाचित्तः शुद्धमतिः सलभेत्फलमुत्तमम् ३७ आसूर्योदयमारभ्यसार्द्धत्रिप्रहरांतिकम् वाच
नीयाकथासम्यक्धीरकंठस्सुधीमता ३८ कथाविरामः कर्तव्योमध्यान्हेघटिकाद्वयम् तत्कथामनुकार्यंवैकीर्त्तनंवैष्णवैस्तदा ३९ मल
मूत्रजयार्थंहिलघ्वाहारः सुखावहः हविष्यान्नेनकर्त्तव्योह्येकवारंकथार्थिना ४० उपोष्यसप्तरात्रंवैशक्तिश्चेच्छृणुयात्तदा घृतपानं
पयः पानंकृत्वावैश्रृणुयात्सुखम् ४१ फलाहारेणवाश्राव्यमेकभक्तेनवापुनः सुखसाध्यंभवेद्यत्तुकर्त्तव्यंश्रवणायतत् ४२ भोजनं
तुवरंमन्येकथाश्रवणकारकम् नोपवासोवरः प्रोक्तः कथाविघ्नकरोयदि ४३ सप्ताहव्रतिनांपुंसांनियमान्शृणुनारद विष्णुदीक्षा
विहीनानांनाधिकारः कथाश्रवे ४४ ब्रह्मचर्यमधः सुप्तिः पत्रावल्यांचभोजनम् कथासमाप्तौभुक्तिंचकुर्यान्नित्यंकथाव्रती ४५
द्विदलंमधुतैलंचगरिष्ठान्नंतथैवच भावदुष्टंपर्युषितंजह्यान्नित्यंकथाव्रती ४६ कामंक्रोधंमदंमानंमत्सरंलोभमेवच दंभंमोहंतथा
द्वेषंदूरयेच्चकथाव्रती ४७ वेदवैष्णवविप्राणांगुरुगोव्रतिनांतथा स्त्रीराजमहतांनिंदांवर्जयेद्यः कथाव्रती ४८ रजस्वलांत्यजम्ले
च्छपतितव्रात्तिकैस्तथा द्विजद्विड्वेदबाह्यैश्चनवदेद्यः कथाव्रती ४९ सत्यंशौचंदयांमौनमार्जवंविनयंतथा उदारमानसंतद्वदेवं
कुर्यात्कथाव्रती ५० दरिद्रश्चक्षयीरोगीनिर्भाग्यः पापकर्मवान् अनपत्योमोक्षकामः शृणुयाच्चकथामिमाम् ५१ अपुष्पाकाकवं
ध्याचवंध्यायाचमृतार्भका स्रवद्गर्भाचयानारीतयाश्राव्याप्रयत्नतः ५२ एतेषुविधिनाश्रावेतदक्षय्यतरंभवेत् अत्युत्तमाकथा
दिव्याकोटियज्ञफलप्रदा ५३ एवंकृत्वाव्रतविधिमुद्यापनमथाचरेत् जन्माष्टमीव्रतमिवकर्त्तव्यंफलकांक्षिभिः ५४ अकिंचनेषुभ
क्तेषुप्रायोनोद्यापनाग्रहः श्रवणेनैवपूतास्तेनिष्कामावैष्णवायतः ५५ एवंनगाहयज्ञेस्मिन्समाप्तेश्रोतृभिस्तदा पुस्तकस्यचवक्तु
श्चपूजाकार्यातिभक्तितः ५६ प्रसादतुलसीमालाः श्रोतृभ्यश्चाथदीयतां मृदंगतालललितंकर्त्तव्यंकीर्तनंततः ५७ जय शब्दो
नमः शब्दः शंखशब्दश्चकारयेत् विप्रेभ्योयाचकेभ्यश्चवित्तमन्नंचदीयताम् ५८ विरक्तश्चेद्भवेच्छ्रोतागीतावाच्यापरेहनि गृह
स्थश्चेत्तदाहोमः कर्तव्यः कर्मशांतये ५९ प्रतिश्लोकंचजुहुयाद्विधिनादशमस्यच पायसंमधुसर्पिश्चतिलान्नादिकसंयुतम् ६० अ
थवाहवनंकुर्याद्गायत्र्यासुसमाहितः तन्मयत्वात्पुराणस्यपरमस्यचतत्वतः ६१ होमाशक्तौबुधोहौम्यंदद्यात्तत्फलसिद्धये नाना
च्छिद्रनिरोधार्थंन्यूनताधिकतारव्ययोः ६२ दोषयोः प्रशमार्थंचपठेन्नामसहस्रकम् तेनस्यात्सफलंसर्वंनास्त्यस्मादधिकंयतः ६३
द्वादशब्राह्मणान्पश्चाद्भोजयेन्मधुपायसैः दद्यात्सुवर्णंधेनुंचव्रतपूर्णत्वहेतवे ६४ शक्तौपलत्रयमितंस्वर्णसिंहंविधायच तत्रा
स्यपुस्तकंस्थाप्यंलिखितंललिताक्षरम् ६५ संपूज्यावाहनाद्यैस्तदुपचारैः सदक्षिणम् वस्त्रभूषणगंधाद्यैः पूजिताययताम्

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

ने ६६ आचार्यायस्सुधीर्दत्वा मुक्तः स्याद्भवबंधनैः एवंकृतविधानेच सर्वपापनिवारणे ६७ फलदंस्यात्पुराणंतु श्रीमद्भागवतंशुभम्
धर्मकामार्थमोक्षाणांसाधनंस्यान्नसंशयः ६८ कुमारा ऊचुः इतितेकथितंसर्वंकिंभूयःश्रोतुमिच्छसि श्रीमद्भागवतेनैवभु
क्तिमुक्तीकरेस्थिते ६९ सूत उवाच इत्युक्त्वातेमहात्मानः प्रोचुर्भागवतींकथाम् सर्वपापहरांपुण्यांभुक्तिमुक्तिप्रदायिनी
म् ७० शृण्वतांसर्वभूतानांसप्ताहंनियतात्मनाम् यथाविधिततोदेवंतुष्टुवुःपुरुषोत्तमम् ७१ तदन्तेज्ञानवैराग्यभक्तीनांपुष्टताप
रं तारुण्यंपरमंचाभूत्सर्वभूतमनोहरम् ७२ नारदश्चकृतार्थोऽभूत्सिद्धेस्वीयेमनोरथे पुलकीकृतसर्वांगःपरमानंदसंभृतः
७३ एवंकथांसमाकर्ण्यनारदोभगवत्प्रियः प्रेमगद्गदयावाचातानुवाचकृताञ्जलिः ७४ नारद उवाच धन्योऽस्म्यनु
गृहीतोऽस्मिभवद्भिःकरुणापरैः अद्यमेभगवाँल्लब्धःसर्वपापहरोहरिः ७५ श्रवणंसर्वधर्मेभ्योवरंमन्येतपोधनाः वैकुंठस्थोयतः
कृष्णःश्रवणाद्यस्यलभ्यते ७६ सूत उवाच एवंब्रुवतिवैतत्रनारदेवैष्णवोत्तमे परिभ्रमन्समायातःशुकोयोगेश्वरस्तदा
७७ तत्राययौषोडशवार्षिकस्तदाव्यासात्मजोज्ञानमहाब्धिचंद्रमाः कथावसानेनिजलाभपूर्णःप्रेम्णापठन्भागवतंशनैःशनैः ७८
दृष्ट्वासदस्याःपरमोरुतेजसंसद्यःसमुत्थायददुर्महासनम् प्रीत्यासुरर्षिस्तमपूजयत्सुखंस्थितोवदत्संशृणुतामलांगिरम् ७९
श्रीशुक उवाच निगमकल्पतरोर्गलितंफलंशुकमुखादमृतद्रवसंयुतम् पिबतभागवतंरसमालयंमुहुरहोरसिकाभुविभावुकाः
८० धर्मःप्रोज्झितकैतवोऽत्रपरमोनिर्मत्सराणांसतांवेद्यंवास्तवमत्रवस्तुशिवदंतापत्रयोन्मूलनम् श्रीमद्भागवतेमहामुनिकृतेकिंवा
परैरीश्वरःसद्योहृद्यवरुध्यतेऽत्रकृतिभिःशुश्रूषुभिस्तत्क्षणात् ८१ श्रीमद्भागवतंपुराणतिलकंयद्वैष्णवानांधनंयस्मिन्पारम
हंस्यमेवममलंज्ञानंपरंगीयते यत्रज्ञानविरागभक्तिसहितंनैष्कर्म्यमाविष्कृतंतच्छृण्वन्प्रपठन्विचारणपरोभक्त्याविमुच्येन्नरः ८२
स्वर्गेसत्येचकैलासेवैकुंठेनास्त्ययंरसः अतःपिबंतुसद्भाग्यामामामुंचतकर्हिचित् ८३ सूत उवाच एवंब्रुवाणेसतिबादरायणे
मध्येसभायांहरिराविरासीत् प्रह्लादबल्युद्धवफाल्गुनादिभिर्वृतःसुरर्षिस्तमपूजयच्चतान् ८४ दृष्ट्वाप्रसन्नंमहदासनेहरिंतेच
क्रिरेकीर्त्तनमग्रतस्तदा भवोभवान्याकमलासनस्तुतत्रागमन्कीर्तनदर्शनाय ८५ प्रह्लादस्तालधारीतरलगतितयाचोद्धवःकांस्य
धारीवीणाधारीसुरर्षिःस्वरकुशलतयारागकर्त्ताऽर्जुनोऽभूत् इन्द्रोवादीन्मृदंगंजयजयसुकराःकीर्तनेतेकुमारायत्राग्रेभाववक्तारसविर
चनयाव्यासपुत्रोबभूव ८६ ननर्तमध्येत्रिकमेवतत्रभक्त्यादिकानांनटवत्सुतेजसाम् अलौकिकंकीर्तनमेतदीक्ष्यहरिःप्रसन्नोऽपिव
चोऽब्रवीत्तत् ८७ मत्तोवरंभाववताद्वृणुध्वंप्रीतःकथाकीर्त्तनतोऽस्मिसांप्रतम् श्रुत्वेतितद्वाक्यमतिप्रसन्नाःप्रेमार्द्रचित्ताहरिमूचिरे
ते ८८ नगाहगाथासुचसर्वभक्तैरेभिस्त्वयाभाव्यमतिप्रयत्नात् मनोरथोयंपरिपूरणीयस्तथेतिचोक्त्वान्तरधीयताच्युतः ८९ ततोनमत्त

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

श्रवणेषु नारदस्तथा शुकादीनपि तापसांश्च अथ प्रहृष्टाः परिनष्टमोहाः सर्वेप्ययुः पीतकथामृतास्ते ९० भक्तिः सुताभ्यां सह रक्षितासा शा
स्त्रे स्वकीयेऽपि तदा शुकेन अतो हरिर्भागवतस्य सेवनाच्चित्तं समायाति हि वैष्णवानाम् ९१ दारिद्र्यदुःखज्वरदाहितानां मायापिशाचीप
रिमर्दितानाम् संसारसिंधौ परिपातितानां क्षेमाय वै भागवतं प्रगर्जति ९२ शौनक उवाच शुकेनोक्तं कदा राज्ञे गोकर्णेन कदा पुनः
सुरर्षये कदा ब्राह्मेच्छिंधि मे संशयं त्विमम् ९३ सूत उवाच आकृष्णनिर्गमात्त्रिंशद्वर्षाधिकगते कलौ नवमीतो नभस्ये च
कथारंभं शुकोऽकरोत् ९४ परीक्षिच्छ्रवणांते च कलौ वर्षशतद्वये शुद्धे शुचौ नवम्यां च धेनुजो कथयत्कथाम् ९५ तस्मादपि क
लौ मासे त्रिंशद्वर्षगते सति ऊचुरूर्जे सिते पक्षे नवम्यां ब्रह्मणः सुताः ९६ इत्येतत्ते समाख्यातं यत्पृष्टोऽहं त्वयानघ कलौ भागवती वा
र्ता भवरोगविनाशिनी ९७ कृष्णप्रियं सकलकल्मषनाशनं च मुक्त्येकहेतुमिह भक्तिविलासकारि संतः कथानकमिदं पिबतादरेण
लोके हितार्थपरिशीलनसेवया किम् ९८ स्वपुरुषमपि वीक्ष्य पाशहस्तं वदति यमः किल तस्य कर्णमूले परिहर भगवत्कथासु मत्तान्
प्रभुरहमन्यनृणां न वैष्णवानाम् ९९ असारे संसारे विषयविषसंगाकुलधियः क्षणार्धं क्षेमार्थं पिबत शुकगाथातुलसुधाम् किमर्थं
व्यर्थं भो व्रजत कुपथे कुत्सितकथे परीक्षित्साक्षी यच्छ्रवणगतमुक्त्युक्तिकथने १०० रसप्रवाहसंस्थेन श्रीशुकेनेरिता कथा कंठे संब
ध्यते येन स वैकुंठप्रभुर्भवेत् १०१ इति च परमगुह्यं सर्वसिद्धांतसिद्धं सपदि निगदितं ते शास्त्रपुंजं विलोक्य जगति शुककथातो नि
र्मलं नास्ति किंचित् पिब परसुखहेतोर्द्वादशस्कंधसारम् १०२ एतां यो नियततया शृणोति भक्त्या यश्चैनां कथयति शुद्धवैष्णवाग्रे तौ
सम्यग्विधिकरणात्फलं लभेते याथार्थ्यान्न हि भुवने किमप्यसाध्यम् १०३ इति श्रीपद्मपुराणे उत्तरखंडे श्रीमद्भागवतमाहात्म्ये
श्रवणविधिकथनं नाम षष्ठोऽध्यायः ६ श्रीकृष्णार्पणमस्तु इति श्रीभागवतमाहात्म्यं समाप्तम् शुभमस्तु

मुंबईंत. बापू सदाशिव शेट शेट्ये हेगिष्टे श्रीवर्धनकर यांणीं आपल्या शिळाछापखान्यांत छापिलें. शके १७८८ क्षयनामसंवत्सरे वैशाख शुद्ध १ इंदु.

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

इतिश्रीभागवतमाहात्म्यंसमाप्तं

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

[OrderDescription]
,CREATED=24.02.20 13:47
,TRANSFERRED=2020/02/24 at 13:51:51
,PAGES=21
,TYPE=STD
,NAME=S0002870
,Book Name=M-2850-SHRIMAD BHAGWAT MAHATMAY
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF
,FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF
,FILE11=00000011.TIF
,FILE12=00000012.TIF
,FILE13=00000013.TIF
,FILE14=00000014.TIF
,FILE15=00000015.TIF
,FILE16=00000016.TIF
,FILE17=00000017.TIF
,FILE18=00000018.TIF
,FILE19=00000019.TIF
,FILE20=00000020.TIF

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

FILE21=00000021.TIF
,

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection